

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВА

ст. викладач **Бурлакова І.М.**, студент гр.Ф-21 **Вакарчук В.В.**

Податкова система є одним з найважливіших чинників системи державного управління, адже оподаткування підприємств є інструментом регулювання економіки країни. Однак варто зазначити, що вплив податкових важелів на економіку потребує чіткої спланованості, системності та прогнозованості рішень. Потрібно враховувати, що надмірне податкове навантаження є негативним чинником державної податкової політики, яке відповідним чином впливає на розвиток національної економіки, стримує ділову активність суб'єктів господарювання, уповільнює зростання валового внутрішнього продукту та є однією з причин виникнення кризових явищ у суспільстві.

Аналіз досліджень та публікацій з даної проблематики вказує на те, що теоретичними основами оцінки та управління рівня податкового тиску на підприємства займалися як зарубіжні, так і вітчизняні науковці. Фундаментальні принципи, критерії та концепції теорії оподаткування були сформульовані в роботах Дж. М. Кейнса, А. Лаффера, Дж. С. Міля, та інших авторів. Провідними вітчизняними науковцями, такими як: В. Андрущенко, В. Вишневський, В. Загорський визначено теоретичні основи сучасних наукових підходів до визначення та оцінки податкового навантаження в Україні, причини та наслідки його нерівномірного розподілу між суб'єктами господарювання, а також тенденції та шляхи змін.

Однією з найважливіших проблем у діяльності підприємства є проблема податкового навантаження та її вплив на його підприємницьку активність. Оптимальний розмір податкового тягаря – центральна макроекономічна проблема будь-якої держави. Доволі розповсюдженою є думка про зв'язок податкового тягаря та розвитку економіки: чим нижче рівень податкового тягаря, тим стрімкіше і динамічніше розвивається економіка держави, чим менше податки, тим міцніше економіка.

В економічній літературі підходи до визначення поняття «податкове навантаження» ризнують за суттю. В одних виданнях увага акцентується на його кількісній характеристиці, в інших – дають його якісну характеристику, розкриваючи його сутність.

На мікрорівні застосування показника податкове навантаження на підприємство набуло широкого вжитку. Доцільність його застосування полягає в тому, що підприємство являє собою окремий суб'єкт господарювання, який відрізняється від фізичних осіб, що володіють ним. Знеособлені податки, які платить до бюджету підприємство, не можна порівнювати з податками на окрему особу, адже перші реально впливають на підприємство як окремий суб'єкт господарської діяльності, зменшуючи його оборотні кошти і обмежуючи можливості інвестування нерозподіленого прибутку в розвиток виробництва, підвищення заробітної плати працівникам тощо.

Показник податкового навантаження на рівні окремого підприємства має одну із найголовніших ролей в економіці підприємства з таких причин: показник податкового навантаження застосовується податковими органами для протидії ухиленню від оподаткування та застосування схем мінімізації сплати податків, запобігання та виявлення інших правопорушень які належать до компетенції податкової служби; податкове навантаження використовується для прийняття рішення відносно вибору організаційно-правової форми господарської діяльності; показник податкового навантаження є основним інструментом системи управління оподаткуванням конкретного підприємства в контексті податкового менеджменту, планування й оптимізації; податкове навантаження дозволяє аналізувати варіанти вибору оподаткування в розрізі основної та спрощеної системи для малих підприємств.

Всі дискусії про податкове навантаження на підприємства залишаться безпредметними доти, поки не буде досягнуто згоди в питанні розрахунку зведеного показника, що характеризує це навантаження. Існує декілька методик розрахунку податкового навантаження для підприємства.

Наприклад, податкове навантаження встановлюється як відношення всіх податків, сплачуваних підприємством, до виручки від реалізації, включаючи виручку від іншої реалізації. Або визначення показника податкового навантаження розраховується як відношення суми всіх податків до прибутку підприємства. Ще один підхід – це вирахування вищезазначеного показника за виручкою (брутто), за виручкою (нетто), за доданою вартістю, за чистою доданою вартістю, за умовним прибутком, за прибутком до сплати відсотків, за чистим прибутком.

Розглянуті методики визначення показника податкового навантаження на підприємство зводяться в основному до співвідношення суми податків, що сплачуються підприємством, до суми доходів.

Отже, важливість розрахунку даного показника є однозначно необхідною при плануванні основних напрямків діяльності підприємств, що в кінцевому результаті має сприяти покращанню їх фінансових результатів, а також потрібно зазначити, що податкове навантаження має важливість з погляду управління податками й може виступати безпосереднім об'єктом цього управління.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 22-23.